

1. De omstandigheid dat de artikelen 169 en 170 van het Verdrag de Commissie en de Lid-Staten het recht geven, om een staat die een van de krachtens het Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, voor het Hof te dagen, brengt geenszins mee dat particulieren in voorkomend geval dezelfde verplichtingen niet zouden kunnen inroepen voor de nationale rechter, die de zaak krachtens artikel 177 van het Verdrag bij het Hof aanhangig kan maken. Weliswaar staat het niet aan het Hof zich in het kader van artikel 177 van het Verdrag over de verenigbaarheid van nationale rechtsvoorschriften met het Verdrag uit te spreken, doch het is wel bevoegd de nationale rechter alle gegevens betreffende de uitlegging van het gemeenschapsrecht te verschaffen, welke hem in staat kunnen stellen zelf over die verenigbaarheid te oordelen.
2. Krachtens artikel 34 van het Verdrag zijn verboden alle nationale maatregelen die een specifieke beperking van het uitgaand goederenverkeer tot doel of tot gevolg hebben en aldus tot een ongelijke behandeling van de binnenlandse handel en de uitvoerhandel van een Lid-Staat leiden, waardoor aan de nationale productie of de binnenlandse markt van de betrokken Lid-Staat een bijzonder voordeel wordt verzekerd.
3. De toekenning door een Lid-Staat van een bijzonder of uitsluitend recht als bedoeld in artikel 90, lid 1, van het Verdrag ontslaat de betrokken Lid-Staat niet van de verplichting de andere bepalingen van het gemeenschapsrecht na te leven, inzonderheid die betreffende het vrije verkeer van goederen.
4. Artikel 90, lid 2, van het Verdrag kan in het huidige stadium geen individuele rechten doen ontstaan, die de nationale rechter dient te handhaven.
5. De gemeenschapsvoorschriften betreffende het vrije verkeer van goederen en richtlijn nr. 75/439 inzake de verwijdering van afgewerkte olie, staan een Lid-Staat niet toe de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie door erkende bedrijven op zijn grondgebied zo in te richten, dat de uitvoer naar een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat is verboden.

In zaak 172/82,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal de grande instance te Versailles in het aldaar aanhangig geding tussen

SYNDICAT NATIONAL DES FABRICANTS RAFFINEURS D'HUILE DE GRAISSAGE EN AUTRES,
 ANDEREN,

en

GROUPEMENT D'INTÉRÊT ÉCONOMIQUE „INTER-HUILES" EN ANDEREN,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 30 en 34 EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: U. Everling, kamerpresident, Mackenzie Stuart en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: S. Rozès

griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

I — De feiten en het procesverloop

De verwijdering van afgewerkte olie is het onderwerp van richtlijn nr. 75/439 van de Raad van 16 juni 1975 (PB L 194 van 1975, blz. 23).

Ingevolge deze richtlijn nemen de Lid-Staten de nodige maatregelen teneinde het inzamelen en het onschadelijk verwijderen van afgewerkte olie te waarborgen, bij voorkeur door het opnieuw gebruiken ervan (artikelen 2 tot 4). Artikel 5 van de richtlijn bepaalt dat, wanneer „de doeleinden omschreven in de artikelen 2, 3 en 4 niet anders kunnen worden bereikt, de Lid-Staten de nodige maatregelen nemen om te bereiken dat een of meer bedrijven het inzamelen en/of het verwijderen verrichten van de

produkten die hun door de houders ervan worden aangeboden, in voorkomend geval in het gebied dat hun door de bevoegde instantie is aangewezen.”

De Franse Republiek heeft de aangehaalde richtlijn ten uitvoer gelegd bij decreet nr. 79-981 van 21 november 1979 „tot regeling van de terugwinning van afgewerkte olie” (JO RF van 23 november 1979, blz. 2900); de uitvoeringsbepalingen daarvan zijn vastgesteld bij besluit van 21 november 1979 inzake de „voorwaarden voor het inzamelen van afgewerkte olie, ter uitvoering van decreet nr. 79-981 tot regeling van de terugwinning van afgewerkte olie” (JO RF van 23 november 1979, blz. 2901), en bij besluit van 21 november 1979 inzake „de voorwaarden voor het verwijderen van afgewerkte olie, ter uitvoering van de-

creet nr. 79-981 van 21 november 1979 tot terugwinning van afgewerkte olie" (JO RF van 23 november 1979, blz. 2903).

In haar schriftelijke opmerkingen voor het Hof heeft de Franse regering met betrekking tot deze Franse regeling met name het volgende verklaard:

- zij die als gevolg van hun beroeps- werkzaamheden over afgewerkte olie komen te beschikken, zijn verplicht deze over te dragen aan erkende in- zamelingsbedrijven dan wel zelf te zorgen voor de verwijdering van de afgewerkte olie die zij produceren, op voorwaarde dat zij houder zijn van een door het Ministerie van Milieuhygiëne afgegeven vergunning;
- ter verzekering van de volledige in- zamelings van afgewerkte olie is het grondgebied verdeeld in geografische zones (meestal het departement), voor elk waarvan de minister van Mi- lieuhygiëne na aanbesteding en na advies van een interministeriële ver- gunningscommissie een erkend inza- melingsbedrijf aanwijst;
- het erkend inzamelingsbedrijf is aan- sprakelijk voor de inzameling van alle afgewerkte olie die wordt geprodu- ceerd in de zone waarvoor zijn ver- gunning geldt;
- ook de verwijdering van afgewerkte olie is aan een door de minister van Milieuhygiëne afgegeven vergunning onderworpen.

Het Syndicat national des fabricants raf- fineurs d'huile de graissage (hierna: het Syndicat) alsmede 13 andere verzoekers hebben bij het Tribunal de grande ins- tance te Versailles een rechtsvordering

ingesteld, ertoe strekkende aan de Grou- pement d'intérêt économique „Inter- huiles" (hierna: Inter-huiles) te doen ver- bieden in een aantal geografische zones afgewerkte olie in te zamelen. Tot stav- ing van hun vordering voeren verzoek- ers in het hoofdgeding aan, dat ver- weerders, met de kennelijke bedoeling de wet te ontduiken, de Groupement d'inté- rêt économique „Inter-huiles" hebben opgericht opdat zijn promotoren, die van de administratie geen vergunning voor het inzamelen van afgewerkte olie heb- ben gekregen, hun werkzaamheden — die juist daarin bestonden — zonder ver- gunning zouden kunnen voortzetten. Voorts betoogden zij, dat Inter-huiles een niet-onaanzienlijk deel van de inge- zamelde olie bestemde voor uitvoer naar België en de Bondsrepubliek Duitsland.

Aangezien Inter-huiles voor de verwij- zende rechter met name aanvoerde dat de interne Franse regeling neerkomt op een maatregel van gelijke werking als kwantitatieve invoer- en uitvoerbeperkin- gen, die krachtens artikel 30 EEG-Ver- drag is verboden en niet kan worden ge- rechtvaardigd op grond van de in artikel 36 EEG-Verdrag toegestane afwijkingen, besloot het Tribunal de grande instance te Versailles bij vonnis van 9 juni 1982 zijn uitspraak aan te houden en het Hof van Justitie de volgende prejudiciële vraag voor te leggen:

„Is de omstandigheid dat de inzame- lingsbedrijven voor afgewerkte olie, ge- zien de beperkingen die hun bij decreet nr. 79-981 van 21 november 1979 zijn opgelegd, rechtens in de onmogelijkheid verkeren die olie af te leveren bij verwij- derings- of regeneratiebedrijven in een Lid-Staat van de EEG, verenigbaar met de voorschriften van de artikelen 30 en 34 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, bepalande dat kwantitatieve uitvoer- beperkingen en alle maatregelen van ge- lijke werking verboden zijn?"

De verwijzingsbeschikking is op 25 juni 1982 ter griffie van het Hof ingeschreven.

kende verwijderingsbedrijven of aan andere marktdeelnemers in andere Lid-Staten?

Krachtens artikel 20 van 's Hof's Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door het Syndicat en de andere verzoekers in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door J. F. Renaud en A. Desmazières de Séchelles, advocaten te Parijs; Inter-huiles en de andere verweerders in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door J. Thréard, advocaat te Parijs; de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur R. Wägenbauer; en de Franse regering, vertegenwoordigd door J. P. Costes van het secretariaat-generaal van het Comité interministériel pour les questions de coopération économique européenne.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak naar de Derde kamer te verwijzen. Het heeft de Franse regering evenwel uitgenodigd, vóór 25 november 1982 schriftelijk te antwoorden op de volgende vragen:

- Laat de Franse regeling toe dat door de Franse autoriteiten erkende inzamelingsbedrijven de afgewerkte olie die zij onder zich hebben, verkopen aan door andere Lid-Staten erkende verwijderingsbedrijven?
- Laat deze regeling toe dat door de Franse autoriteiten erkende verwijderingsbedrijven de hun geleverde afgewerkte olie verkopen aan andere er-

II — Samenvatting van de bij het Hof ingediende opmerkingen

Het *Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage* merkt vooraf op, dat het Hof zou moeten nagaan of de prejudiciële vraag ontvankelijk is. Gelet op de omstandigheden van het geval en met name op het feit dat het beslissende motief voor de prejudiciële vraag was gelegen in de overlegging door de medeverweerders van een door het Directoraat-generaal Onderzoek en documentatie van het Europees Parlement aan de voorzitter van deze instelling gericht nota over de relevantie van een aan de Commissie te stellen vraag met het doel de wetgeving van een Lid-Staat te laken en de Commissie ertoe te brengen tegen die Lid-Staat de procedure van artikel 169 EEG-Verdrag in te leiden, zou de prejudiciële vraag dezelfde gevolgen hebben als een beroep wegens nalaten tegen de weigering van de Commissie om tegen een Lid-Staat de procedure van artikel 169 in te leiden, wat haar niet-ontvankelijkheid tot gevolg zou hebben.

Wat de vraag zelf betreft, merkt het Syndicat vooreerst op dat deze zowel moet worden gepreciseerd als uitgebreid. In de vraag moet niet worden gesproken van een EEG-Lid-Staat maar van een andere EEG-Lid-Staat, en zij dient niet enkel betrekking te hebben op de inzamelingsbedrijven, maar ook op degenen die afgewerkte olie onder zich hebben en die,

overeenkomstig artikel 3 van decreet nr. 79-981 besluiten zelf voor het vervoer van deze olie te zorgen. De beweerde beperkingen dienen in elk geval niet te worden getoetst aan de artikelen 30 en volgende EEG-Verdrag, maar aan richtlijn nr. 75/439 van de Raad, inzake de harmonisatie van de nationale wetgevingen op het gebied van de verwijdering van afgewerkte olie. De Franse wetgeving is met deze richtlijn in overeenstemming. Enerzijds heeft de nationale regeling dezelfde fundamentele doelstellingen als de richtlijn, te weten de bescherming van het milieu en het opnieuw gebruiken van afgewerkte olie, anderzijds is het niet belemmeren van het communautaire handelsverkeer slechts een bijkomende doelstelling, die aan de andere kan worden opgeofferd, en behoren de door verweerders in het hoofdgeding betwiste beperkingen tot de mogelijkheden waarin de richtlijn — met name artikel 5 — voorziet.

Voor wat betreft de vraag of de Franse voorschriften zich verdragen met de artikelen 90 en 85 EEG-Verdrag, verwijst het Syndicat naar het antwoord van de Commissie op de vraag van de heer Galland, lid van het Europees Parlement (PB C 205 van 1981, blz. 10).

Ten slotte noemt het Syndicat enkele nadelige gevolgen van de door verweerders in strijd met de Franse regeling in het leven geroepen kunstmatige uitvoerstromen. Deze nadelige gevolgen zijn:

1. er wordt Franse afgewerkte olie uitgevoerd naar België, waar hij wordt verbrand met schadelijke gevolgen voor het Belgische milieu;

2. er wordt Franse afgewerkte olie uitgevoerd naar de Bondsrepubliek Duitsland, waar hij wordt geregenereerd of verbrand terwijl de staat subsidies verleent voor de inzameling van Duitse afgewerkte olie;

3. de erkende Franse regeneratiebedrijven, die geen subsidies ontvangen, blijven daardoor verstoken van de grondstof die zij nodig hebben om hun taak rendabel en in overeenstemming met de hun opgelegde voorwaarden te vervullen. De werking en de doelstellingen van het energiebeleid van een Lid-Staat worden daardoor in gevaar gebracht;

4. ook de erkende Franse inzamelingsbedrijven die geen subsidies ontvangen, kunnen hun taak van volledige inzameling niet meer op rendabele wijze vervullen. Daardoor wordt bepaalde afgewerkte olie niet ingezameld met nadelige gevolgen voor het Franse milieu.

In haar opmerkingen betoogt *Inter-huiles*, dat artikel 10 van titel II van de bijlage bij het besluit betreffende de voorwaarden voor het inzamelen van olie, volgens hetwelk het inzamelingsbedrijf de ingezamelde olie aan erkende verwijderingsbedrijven moet afleveren, hetgeen dus neerkomt op een uitvoerverbod, en door artikel 30 EEG-Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve uitvoerbeperking is. Richtlijn nr. 75/439 van de Raad staat de Lid-Staten niet toe, de intracommunautaire

handel in afgewerkte olie te belemmeren of onmogelijk te maken. De zevende overweging van de considerans voorziet juist de invoering van een systeem dat de intracommunautaire handel niet belemmert en de concurrentievoorwaarden niet nadelig beïnvloedt. Anderzijds kan in casu geen beroep worden gedaan op artikel 36 EEG-Verdrag, aangezien de bescherming van de volksgezondheid en het milieu is verzekerd omdat alle verwijderingsbedrijven in de EEG ingevolge richtlijn nr. 75/439 een vergunning moeten hebben en dus onder toezicht staan.

nr. 75/439 heeft echter een stelsel ingevoerd dat vergelijkbaar is met het Franse en dat de intracommunautaire handel evenzeer belemmert. De doelstellingen van de richtlijn en de bescherming van de gezondheid en het leven van personen, dieren en planten, vermeld in artikel 36 EEG-Verdrag, kunnen even goed worden bereikt wanneer de afgewerkte olie mag worden afgeleverd bij een verwijderingsbedrijf van een andere Lid-Staat, dat aldaar de in artikel 6 van richtlijn nr. 75/439 bedoelde vergunning heeft verkregen.

In een aanvullende memorie vestigt Inter-huiles de aandacht van het Hof erop, dat het haars inziens in het bodemgeschil niet gaat om de inzamelingsbedrijven, maar om personen die afgewerkte olie onder zich hebben en besloten hebben deze krachtens artikel 3 van het decreet zelf te vervoeren.

Mitsdien geeft de Commissie het Hof in overweging, de vraag van het Tribunal de grande instance te Versailles, te beantwoorden als volgt:

De *Commissie* stelt in haar opmerkingen dat de Franse regeling, voor zover zij de inzamelingsbedrijven verplicht de afgewerkte olie aan een erkend Frans verwijderingsbedrijf af te leveren en hen zodoende verbiedt de afgewerkte olie naar andere Lid-Staten uit te voeren, een verschil in behandeling inhoudt, dat de binnenlandse markt een bijzonder voordeel verzekert, en deswege in strijd is met artikel 34 van het Verdrag. De omstandigheid dat de Franse regeling dient ter uitvoering van richtlijn nr. 75/439 van de Raad, doet daaraan niets af, aangezien deze richtlijn de Lid-Staten niet verplicht een dergelijke regeling in te voeren. Artikel 5 van de richtlijn verklaart juist, dat de door deze bepaling beoogde maatregelen enkel moeten worden genomen indien de doelstellingen van de richtlijn niet anders kunnen worden bereikt. Geen enkele andere nationale regeling ter uitvoering van richtlijn

„De artikelen 34 en 36 moeten aldus worden uitgelegd, dat zij zich ertegen verzetten dat een Lid-Staat op zijn grondgebied een regeling voor de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie invoert, die de aflevering aan een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat uitsluit.”

De *Franse regering* wijst erop dat het Hof van Justitie in weerwil van de formulering van de vraag, die de geldigheid van de nationale wettelijke regeling aan de orde stelt, zich volgens zijn eigen rechtspraak niet mag uitspreken over de verenigbaarheid van die regeling met het gemeenschapsrecht, doch de verwijzende rechter gegevens moet verschaffen voor de uitlegging van de artikelen 30 en 34 van het Verdrag. In het bodemgeschil gaat het overigens enkel om een inbreuk op het uitsluitend recht van inzameling en verwijdering en geenszins om on-

geoorloofde invoer of uitvoer van afgewerkte olie; in dat geschil kan de rechter ten gronde dus in het ten gronde dus in het geheel niet toekomen aan toepassing van de artikelen 30 en 34, zulks temeer niet omdat de eventuele beperkingen waar het in casu om gaat, ingevolge de door de Raad ter zake uitgevaardigde richtlijn nr. 75/439 niet meer aan de artikelen 30 en 34 van het Verdrag, maar aan deze richtlijn moeten worden getoetst.

Na vervolgens het Franse stelsel inzake de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie te hebben beschreven, beklemtoont de Franse regering, dat deze regeling gelijksoortige ecologische (milieubescherming) en economische (beperking van de energiekosten) doelen nastreeft als de richtlijn van de Raad, en dat de verlening van uitsluitende rechten, waarin deze regeling voorziet, uitdrukkelijk is vermeld in artikel 5 van de richtlijn en in overeenstemming is met artikel 90, lid 1, EEG-Verdrag in de uitlegging die het Hof van Justitie daaraan heeft gegeven.

Concluderend verzoekt de Franse regering het Hof te verstaan, dat een Lid-Staat ingevolge de bepalingen van richtlijn nr. 75/439 van de Raad met betrekking tot de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie, uitsluitende rechten mag toekennen.

De Franse regering heeft de vragen van het Hof beantwoord als volgt:

1. houders van afgewerkte olie, die deze zelf wensen te vervoeren, alsmede erkende inzamelingsbedrijven zijn verplicht de olie af te leveren bij verwijderingsbedrijven die overeenkomstig de procedure van artikel 8 van het

decreet van 21 november 1979 zijn erkend;

2. de erkende verwijderingsbedrijven als bedoeld in het decreet van 21 november 1979, zijn verplicht de afgewerkte olie in hun installaties te behandelen.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 9 december 1982 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord door verzoekers in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door A. Desmazières de Séchelles en J. F. Renaud, advocaten te Parijs; verweerders in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door D. Baudin, advocaat bij de Franse Conseil d'État en de Cour de Cassation, en J. Thréard, advocaat te Parijs; en de Commissie, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur R. Wägenbaur.

De *Commissie* heeft het Hof in overweging gegeven, de vraag van het Tribunal de grande instance te Versailles enigszins anders te beantwoorden dan zij in haar memorie had voorgesteld en wel als volgt: „De artikelen 34 en 36 moeten aldus worden uitgelegd, dat zijn zich ertegen verzetten, dat een Lid-Staat op zijn grondgebied een regeling voor de inzameling en verwijdering van afgewerkte olie invoert, die de aflevering aan een in een andere Lid-Staat rechtmatig werkend inzamelings- of verwijderingsbedrijf uitsluit.”

De *Italiaanse regering*, vertegenwoordigd door P. G. Ferri, avvocato dello Stato, is tijdens de mondelinge behandeling opgetreden om te betogen dat de inzameling van afgewerkte olie ingevolge de artikelen 5 en 7 van de richtlijn aan erkende ondernemingen moet worden voorbehouden.

Op 22 december 1982 heeft de Commissie, ter terechtzitting daarom gevraagd, het Hof een overzicht doen toekomen van de wettelijke regelingen van de Lid-Staten inzake afgewerkte olie alsmede van de handelsstromen tussen de Lid-Staten. Op 6 januari 1983 hebben ver-

zoekers in het hoofdgeding hun opmerkingen dienaangaande bij het Hof ingediend.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 10 februari 1983 conclusie genomen.

In rechte

- 1 Bij vonnis van 9 juni 1982, ten Hove ingekomen op 25 juni daaropvolgend, heeft het Tribunal de grande instance te Versailles krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van de artikelen 30 en 34 EEG-Verdrag, teneinde te kunnen beoordelen of het Franse decreet nr. 79-981 van 21 november 1979 tot regeling van de terugwinning van afgewerkte olie (JO RF van 23 november 1979, blz. 2900) en zijn uitvoeringsbesluiten verenigbaar zijn met het Verdrag.
- 2 In het hoofdgeding vorderen het Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage en 13 anderen dat het hun wederpartij, de Groupement d'intérêt économique „Inter-huiles”, zal worden verboden in een aantal geografische zones afgewerkte olie in te zamelen, voor zover laatstgenoemde niet beschikt over de door de Franse wettelijke regeling vereiste vergunning en de ingezamelde olie in strijd met deze wettelijke regeling uitvoert.
- 3 De verwijdering van afgewerkte olie vormt het onderwerp van richtlijn nr. 75/439 van de Raad van 16 juni 1975 (PB L 194 van 1975, blz. 23). Ingevolge de artikelen 2 tot 4 van deze richtlijn dienen de Lid-Staten de nodige maatregelen te nemen teneinde het inzamelen en het onschadelijk verwijderen van afgewerkte olie, bij voorkeur door het opnieuw gebruiken ervan, te waarborgen. Artikel 5 van de richtlijn bepaalt: „Wanneer de doeleinden omschreven in de artikelen 2, 3 en 4 niet anders kunnen worden bereikt, nemen de Lid-Staten de nodige maatregelen om te bereiken dat een of meer bedrijven het inzamelen en/of verwijderen verrichten van de producten die hun door de houders ervan worden aangeboden, in voorkomend geval in het gebied dat hun door de bevoegde instantie is aangewezen.”

- 4 Ter uitvoering van deze richtlijn heeft de Franse regering op 21 november 1979 decreet nr. 79-981 tot regeling van de terugwinning van afgewerkte olie alsmede twee uitvoeringsbesluiten vastgesteld. Hierbij werd zowel voor de inzamelingsbedrijven voor afgewerkte olie als voor de ondernemingen die met de verwijdering daarvan zijn belast, een stelsel van vergunningen ingevoerd. Decreet nr. 79-981 bepaalt uitdrukkelijk, dat de inzamelingsbedrijven hun afgewerkte olie moeten afleveren aan erkende verwijderingsbedrijven. Bovendien zijn de erkende verwijderingsbedrijven ingevolge de artikelen 2 en 9 van het besluit betreffende de voorwaarden voor het verwijderen van afgewerkte olie, op straffe van intrekking van hun vergunning verplicht, de afgewerkte olie in hun eigen installaties te behandelen.
- 5 In zoverre staat vast, dat de Franse wettelijke regeling de uitvoer van afgewerkte olie naar het buitenland, met inbegrip van de andere Lid-Staten van de Gemeenschap, impliciet verbiedt. Er is in geen enkele afwijking voorzien voor de wederverkoop aan verwijderingsbedrijven in andere Lid-Staten, die in het bezit zijn van de in artikel 6 van richtlijn nr. 75/439 bedoelde vergunning.
- 6 Aangezien de Groupement d'intérêt économique „Inter-huiles” voor de nationale rechter had aangevoerd dat de Franse wettelijke regeling onverenigbaar was met de communautaire bepalingen inzake het vrije verkeer van goederen, heeft het Tribunal de grande instance te Versailles zijn uitspraak aangehouden en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Is de omstandigheid dat de inzamelingsbedrijven voor afgewerkte olie, gezien de beperkingen die hun bij decreet nr. 79-981 van 21 november 1979 zijn opgelegd, rechtens in de onmogelijkheid verkeren die olie af te leveren bij verwijderings- of regeneratiebedrijven in een Lid-Staat van de EEG, verenigbaar met de voorschriften van de artikelen 30 en 34 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, bepalende dat kwantitatieve uitvoerbeperkingen en alle maatregelen van gelijke werking verboden zijn?”

De bevoegdheid van het Hof

- 7 Het Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage betoogt in de eerste plaats, dat het Hof niet bevoegd is op de prejudiciële vraag te antwoorden, omdat deze in feite dezelfde gevolgen zou hebben als een be-

roep wegens nalaten tegen een weigering van de Commissie om in dit specifieke geval de procedure wegens niet-nakoming in te leiden.

- 8 Deze zienswijze kan niet worden aanvaard. Immers, de omstandigheid dat het Verdrag in de artikelen 169 en 170 de Commissie en de Lid-Staten het recht geeft, een staat die een van de krachtens het Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, voor het Hof te dagen, brengt geenszins mee dat particulieren in voorkomend geval dezelfde verplichtingen niet zouden kunnen inroepen voor de nationale rechter, die de zaak krachtens artikel 177 van het Verdrag bij het Hof aanhangig kan maken. Weliswaar staat het niet aan het Hof zich in het kader van artikel 177 van het Verdrag over de verenigbaarheid van nationale rechtsvoorschriften met het Verdrag uit te spreken, doch het is wel bevoegd de nationale rechter alle gegevens betreffende de uitlegging van het gemeenschapsrecht te verschaffen, welke hem in staat kunnen stellen zelf over die verenigbaarheid te oordelen.

Ten gronde

- 9 De prejudiciële vraag moet derhalve aldus worden opgevat, dat zij in wezen ertoe strekt te vernemen, of het ingevolge de gemeenschapsvoorschriften betreffende het vrije verkeer van goederen en richtlijn nr. 75/439 van de Raad van 16 juni 1975 inzake de verwijdering van afgewerkte olie, een Lid-Staat is toegestaan de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie op zijn grondgebied zo in te richten, dat de uitvoer naar een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat is verboden.
- 10 Dienaangaande bepaalt artikel 5 van genoemde richtlijn, dat de Lid-Staten een onderneming een uitsluitend recht kunnen verlenen op het inzamelen en verwijderen van afgewerkte olie in het haar toegewezen gebied. Deze bepaling moet worden gezien in verband met de in de zevende overweging van de considerans omschreven doelstelling van de richtlijn, namelijk te komen tot „een doeltreffend en samenhangend systeem van behandeling van deze olie, dat de intracommunautaire handel niet belemmert.”
- 11 Ofschoon in artikel 5 van richtlijn nr. 75/439 dus een machtiging aan de Lid-Staten kan worden gelezen om desgevallend aan een of meer ondernemingen het uitsluitend recht te verlenen op het inzamelen of verwijderen van olie in het hun toegewezen gebied, kan daaruit niet voortvloeien dat de rege-

ringen van de Lid-Staten ook gemachtigd zouden zijn om uitvoerbarrières op te richten. Een dergelijke afscherming van de markten is immers in 's Raads richtlijn niet voorzien en zou in strijd zijn met de daarin omschreven doelstellingen.

- 12 Deze conclusie klemmt temeer, omdat artikel 34 EEG-Verdrag alle maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve uitvoerbeperkingen verbiedt. Gelijk het Hof herhaaldelijk heeft verklaard, zijn verboden alle nationale maatregelen die een specifieke beperking van het uitgaand goederenverkeer tot doel of tot gevolg hebben en aldus tot een ongelijke behandeling van de binnenlandse handel en de uitvoerhandel van een Lid-Staat leiden, waardoor aan de nationale produktie of de binnenlandse markt van de betrokken Lid-Staat een bijzonder voordeel wordt verzekerd. Een regeling die hiertegen inging, zou ipso facto eveneens in strijd zijn met artikel 34 van het Verdrag.
- 13 Voorts is betoogd dat de gewraakte regeling aan een economische noodzaak beantwoordt, omdat alleen inzameling van alle afgewerkte olie de rentabiliteit van de erkende verwijderingsbedrijven en, bijgevolg, de verwezenlijking van de doelstellingen van de richtlijn zou kunnen verzekeren. Dit betoog kan niet worden aanvaard. Immers, ingevolge de artikelen 13 en 14 van de richtlijn mogen de Lid-Staten, zonder de uitvoer te belemmeren, de bedrijven die daarvan hun beroep maken, als tegenprestatie voor de verplichtingen die hun ter uitvoering van artikel 5 zijn opgelegd, vergoedingen toekennen die worden gefinancierd overeenkomstig het beginsel „de vervuiler betaalt”.
- 14 Verzoekers in het hoofdgeding en de Franse regering betogen nog, dat de Franse regeling wordt gerechtvaardigd door de noodzaak het milieu te beschermen, een doelstelling die uitdrukkelijk wordt vermeld in de derde overweging van de considerans van de richtlijn. Dit betoog kan niet worden gevolgd. Het staat immers buiten kijf, dat de bescherming van het milieu even goed is gewaarborgd wanneer de olie wordt verkocht aan een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat, als wanneer hij in de Lid-Staat van oorsprong wordt verwijderd.
- 15 Ten slotte ontslaat het verlenen van een vergunning — ook zal zou dit als de toekenning van een uitsluitend recht in de zin van artikel 90, lid 1, EEG-Verdrag zijn te beschouwen —, de betrokken Lid-Staat niet van de verplich-

ting de andere bepalingen van het gemeenschapsrecht na te leven, inzonderheid die betreffende het vrije verkeer van goederen en die welke uit richtlijn nr. 75/439 voortvloeien. Wat artikel 90, lid 2, betreft, verklaarde het Hof reeds, dat deze bepaling in het huidige stadium geen individuele rechten kan doen ontstaan, die de nationale rechter dient te handhaven (arrest van 14 juli 1971, zaak 10/71, Muller, Jurispr. 1971, blz. 723).

- 16 Mitsdien moet op de vraag van het Tribunal de grande instance te Versailles worden geantwoord, dat de gemeenschapsvoorschriften betreffende het vrije verkeer van goederen en richtlijn nr. 75/439 van 16 juni 1975 inzake de verwijdering van afgewerkte olie, een Lid-Staat niet toestaan de inzameling en de verwijdering van afgewerkte olie op zijn grondgebied zo in te richten dat de uitvoer naar een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat is verboden.

Kosten

- 17 De kosten door de Franse en de Italiaanse regering en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen.
- 18 Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

uitspraak doende op de door het Tribunal de grande instance te Versailles bij vonnis van 9 juni 1982 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De gemeenschapsvoorschriften betreffende het vrije verkeer van goederen en richtlijn nr. 75/439 van de Raad van 16 juni 1975 inzake de verwijdering van afgewerkte olie, staan een Lid-Staat niet toe de inzameling

en de verwijdering van afgewerkte olie op zijn grondgebied zo in te richten, dat de uitvoer naar een erkend verwijderings- of regeneratiebedrijf in een andere Lid-Staat is verboden.

Everling

Mackenzie Stuart

Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 10 maart 1983.

De griffier
voor deze

H. A. Rühl

Hoofdadministrateur

De president van de Derde kamer

U. Everling

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL S. ROZÈS VAN 10 FEBRUARI 1983 ¹

*Mijnheer de President,
mijne beren Rechters,*

Het Tribunal de grande instance te Versailles verzoekt het Hof om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 34 en 36 EEG-Verdrag, ten einde te kunnen oordelen over de verenigbaarheid van de Franse regeling betreffende de terugwinning van afgewerkte olie met het gemeenschapsrecht.

I — Deze regeling ligt vervat in een decreet van 21 november 1979 en besluiten van dezelfde dag, vastgesteld ter uitvoering van de Franse wet van 15 juli 1975 inzake de verwijdering van afvalstoffen

en de terugwinning van grondstoffen, en van de richtlijn van de Raad van 16 juni 1975 inzake de verwijdering van afgewerkte olie.

Voormeld decreet voorzag onder meer in de afgifte van een vergunning aan één inzamelaar — een natuurlijke of een rechtspersoon — per geografische zone.

Het Tribunal de grande instance te Versailles heeft kennis te nemen van een geschil tussen het Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage en anderen, die over een dergelijke vergunning beschikken (hierna: het Syndicat), en de Groupement d'intérêt économique Inter-huiles en twaalf van haar leden

¹ — Vertaald uit het Frans.